Q. Booklet No. 10027125
SEAL SEAL SEAL

प्रश्न संच
A

माध्यम : **मराठी**

पेपर I (इ. 1ली ते इ. 5वी)

बैठक क्रमांक

परीक्षा सांकेतांक :	717
पेपर सांकेतांक :	101

वेळ : सकाळी 10.30 ते दुपारी 1.00

एकूण पृष्ठे	32
एकूण गुण	150

प्रश्नपत्रिका सोडविण्यापूर्वी कृपया खालील सूचना काळजीपूर्वक वाचा.

सूचना :

1. परीक्षार्थीने आपला बैठक क्रमांक त्यांना पुरविलेल्या प्रश्नपत्रिकेवर विहित ठिकाणी नोंदवावा.
2. प्रश्नपत्रिकेमध्ये सलग एकूण 150 प्रश्न असून ते सोडविण्यासाठी उमेदवारास 150 मिनिटे (अडीच तास) वेळ देण्यात आलेला आहे. प्रत्येक प्रश्नास एक गुण आहे. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
3. प्रत्येक प्रश्न वस्तुनिष्ठ स्वरुपाचा असून प्रश्नाच्या खाली उत्तराचे चार पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी एकच उत्तराचा पर्याय अचूक असून तो नोंदवावा उत्तरे नोंदविण्यासाठी परीक्षागृहात पुरविण्यात आलेल्या बॉलपेनचाच वापर करावा. अचूक उत्तर असलेल्या पर्याय क्रमांकाचा गोल पूर्णपणे रंगवावा. अर्धवट रंगवलेले गोल, खाडाखोड अथवा एकाच प्रश्नासाठी दोन उत्तरे दर्शविलेली असतील अशा उत्तरांना गुण दिले जाणार नाहीत. एकदा दिलले उत्तर बदलता येणार नाही.
4. कोणत्याही कारणामुळे प्रश्न रद्द करावा लागल्यास अचूक प्रश्नांच्या गुणांवर आधारीत पात्रता निश्चित करण्यात येईल.
5. प्रश्नपत्रिकेत कोणत्याही प्रश्नांच्या उत्तराची नोंद करु नये. प्रश्नपत्रिकेचा कोणतेही पृष्ठ/भाग मुळ प्रश्नपत्रिकेपासून वेगळा करु नये.
6. कच्चे काम प्रश्नपत्रिकेमध्ये दर्शविण्यात आलेल्या जागेतच करण्यात यावे.
7. बैठक क्रमांक व प्रश्नपत्रिका संच कोड उत्तरपत्रिकेवर विहित ठिकाणी नोंदवावा.
8. प्रश्नपत्रिकेचा व उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक, प्रश्नपत्रिका संच कोड स्वाक्षरीपटावर लिहिणे आवश्यक आहे.
9. परीक्षा प्रवेशपत्राची मागणी केल्यास समवेक्षक/पर्यवेक्षकास दाखवावे.
10. प्रश्नपत्रिकेमध्ये खालीलप्रमाणे विषयनिहाय विभाग आहेत.

विभाग	विषय	प्रश्न क्रमांक	गुण
1.	इंग्रजी	1 ते 30	30
2.	मराठी	31 ते 60	30
3.	बालमानसशास्त्र व अध्यापनशास्त्र	61 ते 90	30
4.	गणित	91 ते 120	30
5.	परिसर अभ्यास	121 ते 150	30

11. उत्तरपत्रिका समवेक्षकाकडे जमा करताना उत्तरपत्रिकेची Carbonless प्रत (उत्तरपत्रिकेचा भाग 2) परीक्षार्थीने स्वतःकडे ठेवून ती मिळाल्याबाबतची स्वाक्षरी स्वाक्षरीपटावर नोंदवावी.
12. परीक्षा संपल्यानंतर समवेक्षकाच्या सूचनेशिवाय परीक्षागृह सोडू नये.
13. परीक्षार्थीने परीक्षा चालू असताना अथवा परीक्षा संपल्यानंतर परीक्षेसंबंधी कोणतेही साहित्य परीक्षागृहाबाहेर नेल्यास त्याची या परीक्षेतील उमेदवारी रद्द होईल. तसेच संबंधित परीक्षार्थी विरुद्ध भारतीय दंडसंहिता (IPC) अंतर्गत कारवाई करण्यात येईल.
14. कोणत्याही प्रकारचा भ्रमणध्वनी, कॅलक्युलेटर किंवा तत्सम इलेक्ट्रॉनिक्स साहित्य परीक्षागृहात बाळगण्यास व वापरण्यास सक्त मनाई आहे.
15. परीक्षेसाठी विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर परीक्षार्थीस ही प्रश्नपत्रिका स्वत: बरोबर परीक्षा कक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. परीक्षेची वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपत्रिकेची प्रत/प्रती किंवा प्रश्नपत्रिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरुपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल.

Scanned by CamScanner

PART - 1 : ENGLISH

1. Fill in the blank with the correct alternative Lion : Cub :: Frog : ....

(1) Colt
(2) Leveret
(3) Cygnet
(4) Tadpole

2. Identify which part of the sentence has an error:

According / to me he is the ideal/
A B
choice for performing / this roll
C D

(1) D
(2) B
(3) A
(4) C

3. Choose the correct passive voice form of the given sentence:

Some kind of force was driving me.

(1) I am being driven by some kind of force
(2) I was being driven by some kind of force
(3) I had driven by kind of some force
(4) Some kind force of were been driven

4. Choose the correct 'Antonym' of the given word Adore:

(1) Neglect
(2) Overpower
(3) Disdain
(4) Noble

5. Choose the proper articles or 'x' if no article is required. We have ______ hour and ______ half for play.

(1) the an
(2) an a
(3) the x
(4) x a

6. Choose the correct alternative for the given direct speech:

Usha said, "What a tall building it is!"

I. Usha exclaimed with wonder that it was a very tall building
II. Usha exclaimed with anger that it was building tall
III. Usha told that what was a tall building it
IV. Usha asked if it was tall building

(1) Only I
(2) Only III
(3) Both II and IV
(4) Both I and II

Scanned by CamScanner

7. Choose the most suitable 'one word' for the given 'Animals that feed on insects'

(1) Carnivorous
(2) Graminivorous
(3) Herbivorous
(4) Insectivorous

8. Select the combination of numbers so that alphabets arranged accordingly will form a meaning word

T	N	D	R	A	E
1	2	3	4	5	6

(1) 546312
(2) 543612
(3) 543621
(4) 541326

9. Rearrange the jumbled parts which are labelled PQRS to produce the correct sequence for given sentence.

'Reading books ....

P : is a habit

Q : but also enlarges the mind

R : because it not only increases knowledge

S : which must be cultivated by everybody

(1) PQSR
(2) PSRQ
(3) SRPQ
(4) PQRS

10. Find out the odd term from the following options.

(1) a crowd of people
(2) a flight of birds
(3) a flock of bees
(4) a colony of ants

(1) D
(2) A
(3) B
(4) C

11. Fill in the blank with the correct alternative. It is a news ________ success.

(1) of
(2) off
(3) through
(4) above

12. Fill in the blank with the best alternative

Bulls : Bellow :: Mice

(1) Hiss
(2) Yell
(3) Low
(4) Squeak

Scanned by CamScanner

13. Select the correct option

(1) What a beautiful house!

(2) What ! a beautiful house

(3) What a beautiful house?

(4) What ? a beautiful house

14. Choose the correct word to make the sentence meaningful - My father is .... to the poor people.

(1) sad (2) bad

(3) happy (4) kind

15. Pick out the most appropriate pair to fill in the blanks in the same order to make the sentence meaningfully complete. People were ________ of the two brothers because their behaviour seemed ________

(1) Cautious, generous

(2) Suspicious, unusual

(3) anxious, notorious

(4) aware, dispassionate

16. Find odd sentence out.

(1) Bring a glass of water for me

(2) Ask your question

(3) The goat eats grass

(4) Be ready now

17. Fill in the blank with the correct alternative. Don't ________ time. It is very precious.

(1) waist (2) waits

(3) west (4) waste

18. Choose the mismatched pair from the following.

(1) child - children

(2) foot - feet

(3) ox - oxes

(4) deer - deer

19. Choose the correct alternative. Let ________ have a nice picnic.

(1) we (2) our

(3) us (4) ours

Scanned by CamScanner

20. Fill in the blank with the best alternative. Pig : Sty :: Rabbit : ?

(1) Eyrie
(2) Burrow
(3) Hive
(4) Cell

21. Select the correct option for seeking permission.

I want to make a call

(1) Give me your phone
(2) Can I use your phone
(3) I use your phone
(4) I used your phone

22. Choose the correct punctuation mark for the sentence:

Its 4 Oclock

(1) Question mark
(2) Comma
(3) Exclamatory mark
(4) Apostrophe

23. If fish : shoal then stars :

(1) Galaxy
(2) Quiver
(3) Pile
(4) Sheaf

24. Fill in the blank.

A tree grows in ________ direction.

(1) right
(2) left
(3) upward
(4) downward

25. Choose the correct alternative.

In the boat disaster that took place near Patna more than thirty passengers were ________ be drowned.

(1) feared
(2) presumed
(3) believed
(4) thought

Scanned by CamScanner

Read the following passage carefully and select the most correct answers of the given questions. (No. Q. 26 to Q. 30)

Gandhi recognised that while all men should have equal opportunity, all did not have the same capacity. Some had the ability to earn more than others. But he believed that those who had talent would be performing the work of society if they used their talent wisely and well. Gandhiji said that he would allow a man of intellect to earn more and not suppress his talent. But it was his view that the bulk of his larger earnings should go to the common fund. Those with talent and opportunity would find their fulfilment as trustees. Gandhiji extended this concept of trusteeship to cover all fields of life.

26. Gandhiji believed that a man of intellect should

(1) Earn as much as he needs

(2) Earn for others not himself

(3) Earn more and not suppress his talent

(4) Live on charity

27. Gandhiji never believed in

(1) Social equality

(2) Equality of opportunities

(3) Political equality

(4) Complete equality in all respects

28. Trusteeship Concept of Gandhiji is

(1) Philosophy

(2) Applicable to social life only

(3) Applicable to all fields of life

(4) Irrelevant today

29. According to Gandhiji, one can serve the society

(1) If one is talented

(2) If one uses one's talent wisely

(3) If one earns well

(4) If one works honestly

30. The title of the passage should be

(1) Gandhiji's Character

(2) Gandhiji's Views

(3) Gandhiji's Services

(4) Gandhiji's Philosophy

Scanned by CamScanner

भाग - 2 : मराठी

खालील उतारा वाचून त्याखालील प्र. 31 ते 34 ची उत्तरे पर्यायांमधून निवडा

कुठलाही ऋतू हा निसर्गाचा सोहळाच असतो, खेडयांमध्ये, लहान गावांत ऋतुपालट लगेच कळतो पाऊस संपला की त्यातला हुरहुरता ओलावा घेऊन शरदाचे चांदणे फुलायचे. दवात भिजलेली पहाट पांघरुनच दिवाळी सरायची त्या दवबिंदूंची शिरशिरी हवीहवीशी वाटत असतानाच थंडीचा काटा बोचायला लागला की. कळायचे हेमंती वारे वाहू लागल्याचे थंडीचा हा गारठून टाकणारा अनुभव माघापर्यंत पुरायचा आणि शिशिराने गिरकी घेतली की वसंताची कळी खुलायची. फाल्गुनी हवेत रंगांची उधळण व्हायची. खरंतर संक्रांतीपासूनच एक गंध भुरळ घालायचा. तो म्हणजे आम्रमोहोराचा गंध। मोहोरानं डवरलेली आंब्याची झाडं आणि त्यावर चाळणारं कोकिळकूजन ही देखील ऋतुबदलाची नांदीच!

धगधगत्या ग्रीष्माआधीचा हा वसंत म्हणजे गंधवतीच्या सर्जनाचा बहर. गंधवती म्हणजे पृथ्वी, आपली काळी आई आणि सर्जन म्हण निर्मिती 'भरभरून देणे' हा काळया आईचा गुणधर्मच आहे. सुगीचे दिवस आणि फाल्गुनातला उल्हास यांमुळे या दिवसांत मन वाऱ्यावर लहरन असंत .... पतंगासारखं!

31. वरील उताऱ्यासाठी योग्य शीर्षक पर्यायातून निवडा

(1) गंध मातीचा

(2) पावसाळा

(3) सणांचा महिमा

(4) ऋतुबदल

32. उताऱ्यामध्ये पुढीलपैकी कोणला ऋतूचा उल्लेख साला नाही?

(अ) हेमंत

(ब) वर्षा

(क) शिशिर

(ड) ग्रीष्म

(1) फक्त (अ) व (ड)

(2) फक्त (क) व (ड)

(3) फक्त (क)

(4) फक्त (अ)

33. पुढीलपैकी कोणता पर्याय हा वसंताची चाहूल देणारा नाही?

(1) आम्रमोहोराचा गंध.

(2) कोकिळकूजन

(3) भोहोराने डवरलेली आंब्याची झाडं

(4) गंधवतीच्या, सर्जनाचा बहर

Scanned by CamScanner

34. पुढीलपैकी कोणत्या शब्दाचा पर्यायी शब्द उताऱ्यात आला आहे?

(1) प्रभात

(2) वाट

(3) सदन

(4) सखा

35. पुढील वाक्यातील अधोरेखित शब्दाचे लिंग ओळखा आकाशात विहरणारे <u>पक्षी</u> पाहून मन आनंदून गेले

(1) उभयलिंग

(2) नपुंसकलिंग

(3) स्त्रीलिंग

(4) पुल्लिंग

36. पुढीलपैकी एकवचन-अनेकवचन यांची अयोग्य जोडी निवडा

(1) धार - धारा

(2) सतार - सतारी

(3) गार - गारा

(4) वार - वारा

37. पुढील वाक्यातील अधोरेखित शब्दाचा समानार्थी असलेला शब्द पर्यायांनून निवडा.

कठीण <u>समय</u> येता। कोण कामास येतो।

(1) अवघड

(2) घडी

(3) मदत

(4) स्थळ

38. पुढीलपैकी शुद्ध शब्दाचा पर्याय ओळखा.

(1) कोटयाधीश

(2) कोटयाधिश

(3) कोटयधीश

(4) कोटयधिश

39. वाक्याचा प्रकार ओळखा.

'मुसळधार पाऊस झाला म्हणून दरड कोसळली'

(1) संयुक्त

(2) मिश्र

(3) केवल

(4) प्रधान

Scanned by CamScanner

40. पुढील वाक्यात आलेले चुकीचे विरामचिन्ह कोणते?

बाई म्हणाल्या, "पुढील पानांवरील उदाहरणे सोडवा- 5, 12, 19"

(1) स्वल्पविराम

(2) अवतरण चिन्ह

(3) अपसारण चिन्ह

(4) पूर्णविराम

41. अधोरेखित शब्दाची जात पर्यायांतून निवडा <u>कोण</u> आहे रे तिकडे?

(1) विशेषण

(2) सार्वनामिक विशेषण

(3) सर्वनाम

(4) क्रियापद

42. पुढील वाक्यातील क्रियापदाचा प्रकार कोणता?

रायबाने पोतेभर कैन्या आणल्या

(1) शक्य

(2) प्रयोजक

(3) भावकर्तृक

(4) सिद्ध

43. 'नैर्ऋत्य' या शब्दामधील वर्णांची संख्या किती?

(1) सात (2) सहा

(3) चार (4) तीन

44. ज्यामध्ये भावना उत्स्फूर्तपणा यांना महत्व आहे असा पत्रप्रकार म्हणजे ....।

(1) निमंत्रणपत्र

(2) चौकशीपत्र

(3) नोकरीसाठी अर्ज

(4) तक्रारअर्ज

45. योग्य समूहदर्शक शब्द निवडा

घरभर पसरलेल्या मडक्यांची रखमाने .... रचली.

(1) ढीग (2) थप्पी

(3) उतरंड (4) चळत

Scanned by CamScanner

46.

पा	र	ला					
		ण्या			थ	क	ळ
		ख			फा		
		ख	उ	ट	ळा		

चौकटीतील अक्षरांपासून तयार होणाऱ्या अर्थपूर्ण मणीतील कितव्या क्रमांकांची अक्षरे घेतल्यास एका वाहनाचे नाव मिळेल?

(1) 2 रे व 11 वे

(2) 11 वे व 2 रे

(3) 13 वे व 2 रे

(4) 6 वे व 92 वे

47. 'सगळे एकाच वेळी कसे येतील?' या वाक्यातील काळ ओळखा

(1) रीति भविष्यकाळ

(2) साधा भविष्यकाळ

(3) अपूर्ण भविष्यकाळ

(4) रीति भूतकाळ

48. 'मोफत पाणी मिळण्याची सोय' या शब्द समूहासाठी योग्य शब्द पर्यायांतून निवडा

(1) पाणवण

(2) धरण

(3) जलवाहिनी

(4) पाणपोई

49. पुढीलपैकी कोणता पर्याय 'शब्दयोगी अव्यय' नाही?

(1) सबब

(2) कडे

(3) मागे

(4) समोर

50. 'ज्याला जे जे हवे; ल्याला ले ते मिळे देवा' या वाक्याचा प्रकार ओळखा

(1) विध्यर्थ

(2) आज्ञार्थ

(3) संकेतार्थ

(4) नकारार्थ

Scanned by CamScanner

51. पुढीलपैकी कोणता पर्याय उपसर्ग नाही?

(1) यथा

(2) आ

(3) प्रति

(4) कार

52. पुढीलपैकी कोणत्या संतांची रचना 'भारूड' म्हणून प्रसिद्ध आहे?

(1) संत एकनाथ

(2) संत तुकाराम

(3) संत ज्ञानेश्वर

(4) संत नामदेव

53. 'सरकारी आदेशाची .... तिला चांगलेच महागात पडले

(1) हस्तक्षेप करणे

(2) विडा उचलणे

(3) पायमल्ली करणे

(4) राम म्हणणे

54. 'त्र्यंबक बापूजी ठोबरे हे' .... म्हणून प्रसिद्ध आहेत.

(1) निसर्गकवी

(2) बालकवी

(3) नवकवी

(4) गझलकार

55. 'बनगरवाडी' या पुस्तकाचे लेखक पुढीलपैकी कोण?

(1) प्र. के. अत्रे

(2) पुरुषोत्तम देशपांडे

(3) व्यंकटेश माडगूळकर

(4) ग. दि. माडगूळकर

56. पुढीलपैकी वेगळया अर्थाचा शब्द कोणता?

(1) दुहिता

(2) सुता

(3) कन्या

(4) सरिता

Scanned by CamScanner

पुढील कविता वाचून प्र. 57 ने प्र. 60 ची उत्तरे पर्यायांतून निवडा

वळणांवरूनी वळून वाहते
वेगाने ही पुढेही जाते
आढे सिंधूची तिला लागते
सरिता ही जल वाहून नेते।

तृषार्तांना करीत शांत
जोडत जाई स्वकीय आप्त
कोण हिला नच अपुले
अन् कुणीही नाही परके।

घमेंड नाही तिला अपुली
जरी सदैव ती जीवन देई
साऱ्यांचे नकोपण ती घेते
मलीन मात्र फक्त ती होते।

देणे हतुके ठावे तिजला
जगन्माता म्हणती तिला
जागा हो रे मानवा वेळीच
आर्त साद ती घालिते तुज।

57. कवितेमध्ये कोणाचे वर्णन केले आहे?

(1) समुद्र
(2) नदी
(3) पृथ्वी
(4) मानव

58. सरिता मलीन का होते?

(1) ती रानावनांतून वाहन येते
(2) ती वेगाने वाहते
(3) ती सर्वांना जल देते
(4) ती सर्वांचे 'नकोपण' घेते

59. पुढीलपैकी कोणत्या शब्दाचा पर्यायी शब्द कवितेन आलेल नाही?

(1) नम्र
(2) समुद्र
(3) नीर
(4) नानलग

Scanned by CamScanner

60. पुढीलपैकी कोणता पर्याय कवितेतील वर्णनाशी जुळणारा नाही?

(1) नदी वेगाने वाहत पुढे जाते

(2) नदी सर्वांशी सारखेपणाने वागते

(3) नदीला स्वतःबद्दल घमेंड आहे

(4) नदीला केवळ देणेच माहीत आहे

भाग - 3 : बालमानसशास्त्र व अध्यापनशास्त्र

61. अध्ययन उपपत्तींची आवश्यकता का भासते?

(अ) आपले अध्ययन अध्यापन कोणत्या तत्त्वांवर आधारीत आहे याचे तार्किक समर्थन देण्यासाठी

(ब) कोणत्या कारणास्तव आपण अध्यापन पध्दतीचा वापर करतो याचे तार्किक समर्थन देण्यासाठी

(क) नवीन अधिक उपयुक्त सामान्यीकरण अस्तित्वात आणण्यासाठी

(ड) निरीक्षणक्षम घटनांचे भाकीत आणि वर्णन करण्यासाठी

(1) अ, ब, क, ड सर्व

(2) अ, ब आणि ड फक्त

(3) अ, क आणि ड फक्त

(4) ब, क आणि ड फक्त

62. थॉर्नडाईकच्या संयोजनवादी उपपत्तीमध्ये भुकेल्या मांजरावर प्रयोग केल्यावर अध्ययन प्रक्रियेची पुढीलपैकी कोणती वैशिष्ट्ये दिसून येतात?

(1) सज्जता, प्रेरणा, तयारी, दृढीकरण

(2) तयारी, सज्जता, प्रेरणा, पुनरावृत्ती

(3) प्रेरणा, शोधनात्मक हालचाली, योगायोगाने यश, यशामुळे दृढीकरण

(4) सज्जता, पुनरावृत्ती, योगायोगाने यश, यशामुळे दृढीकरण

63. खाली दिलेल्या साधन व उपकरणांपैकी कोणती उपकरणे अंधांसाठी उपयुक्त आहेत?

(अ) पांढरी काठी

(ब) ब्रेल पुस्तके

(क) हस्ताक्षर मार्गदर्शिका

(ड) अबॅकस

(1) अ, ब आणि क फक्त

(2) अ, क आणि ड फक्त

(3) ब, क आणि ड फक्त

(4) अ, ब, क, ड सर्व

Scanned by CamScanner

64. सर्व समावेशक शिक्षणात पुढीलपैकी कोणती बाब लागू पडत नाही?

(1) विद्यार्थी वैयक्तिकरित्या अध्ययन करतात

(2) यात विशेष उपकरणे, साधने उपलब्ध असतात

(3) यामध्ये प्रशिक्षित शिक्षक उपलब्ध नसतात

(4) यामध्ये अभ्यासक्रमात बदल होतो

65. अध्ययन उपपत्तींच्या 'आधुनिक उपपत्ती' या वर्गात खालीलपैकी कोणत्या उपपत्तींचा समावेश होतो?

(अ) स्किनरची साधक अभिसंधान उपपत्ती

(ब) ब्लूम यांची प्रभुत्त्व अध्ययन उपपत्ती

(क) थॉर्नडाईकची सहसंबंध उपपत्ती

(ड) बांदूरा यांची सामाजिक अध्ययन उपपत्ती

(1) अ आणि ब फक्त

(2) ब आणि ड फक्त

(3) ब आणि क फक्त

(4) क आणि ड फक्त

66. खालीलपैकी कोणती विधाने अध्यापन प्रक्रियेचे स्वरूप स्पष्ट करतात?

(अ) अध्ययन गतिमान करण्याचे सामर्थ्य अध्यापन प्रक्रियेत असते

(ब) अध्यापन हे हेतूपूर्वक आयोजित केले असल्यामुळे ते मुद्दाम केलेले कृत्रीम असते

(क) अध्यापन ही शिक्षक, अध्ययनार्थी आणि विषय यांच्यात घडून येणारी प्रक्रिया आहे

(ड) विविध अध्यापन कौशल्यांचा, तंत्रांचा, युक्त्या प्रयुक्त्यांचा वापर अध्यापनात होतो

(1) अ, ब आणि क फक्त

(2) ब, क आणि ड फक्त

(3) अ, क आणि ड फक्त

(4) अ, ब, क, ड सर्व

67. "अनुवंशापेक्षा परिसर म्हणजेच शिक्षण व सुसंस्कारमय वातावरण व्यक्तिमत्त्वाच्या जडणघडणीत महत्त्वाची भुमिका बजावते" असे मत कोणी व्यक्त करून प्रयोगाने सिध्द करून दाखवले?

(1) टी.पी. नन

(2) हेवर्ड व वॅटसन

(3) टॉलमन

(4) स्किनर

Scanned by CamScanner

68. खालीलपैकी कोणती उदाहरणे व्यक्तिभेदातील आवडनिवड हया अंगाळा अनुरूप आहेत?

(अ) शिक्षक सामान्य विदयार्थ्यांना डोळयासमोर ठेवून अध्यापन करतात.

(ब) बाजारात विविध कंपन्यांचे दूरदर्शन संच खपतात

(क) सज्जनांचा सहवास लाभला की वाईट गोष्टींची तीव्रता कमी होते

(ड) एकाच गायकाच्या ध्वनीफिती बाजारात विकल्या जात नाहीत

(1) अ आणि ब फक्त

(2) ब आणि क फक्त

(3) ब आणि ड फक्त

(4) अ आणि ड फक्त

69. गिलफोर्ड यांनी बुद्धिचे स्वरूप ज्या संरचनेच्या आकारात मांडले आहेत त्याच्या खालीलपैकी तीन मिती कोणत्या?

(1) आशय, संबंध, निर्मिती

(2) क्रिया, संबंध, निर्मिती

(3) संबंध, संकेत, निर्मिती

(4) आशय, क्रिया, निर्मिती

70. सुरेखाचे जन्मवय 10 वर्ष आहे. ती 10 वर्षांच्या मुलांसाठी असलेल्या कसोटीतील सर्व प्रश्न सोडवते 12 वर्षांच्या असत
कसोटीतील 2 प्रश्न सोडवते. 14 वर्षांच्या मुलांसाठी असलेल्या कसोटीतील 3 प्रश्न सोडवते. तर सुरेखाचे मानसिव
किती?

(1) 10 वर्ष 8 महिने

(2) 11 वर्ष 8 महिने

(3) 12 वर्ष 8 महिने

(4) 14 वर्ष 8 महिने

71. अध्ययनात पठारावस्था पुढीलपैकी कोणत्या कारणांमुळे होते?

(अ) अभिरूची कमी होणे

(ब) एकाच गोष्टीवर लक्ष केंद्रित करणे

(क) कौशल्याचा कठीण भाग अभ्यासणे

(ड) प्रेरकाची तीव्रता वाढणे

(1) अ, ब आणि क फक्त

(2) अ, क आणि ड फक्त

(3) ब, क आणि ड फक्त

(4) अ, ब, क, ड सर्व

Scanned by CamScanner

72. लहान वस्तू व मोठया वस्तू एकत्र ठेवल्या तर लहान वस्तुंचा एक व मोठया वस्तुंचा एक असे दोन गट दिसतात, हे बाहय उद्दिपकांच्या वर्गीकरणाच्या कोणत्या तत्त्वानुसार जाणवते?

(1) सान्निध्य (2) सादृश्य

(3) अखंडतत्त्व (4) समावेश

73. खालील विधानांमध्ये अवबोध व प्रतिमा यातील फरक दिलेला आहे. त्यापैकी कोणता फरक योग्य आहे?

(1) अवबोध वस्तुनिष्ठ तर प्रतिमा व्यक्तिनिष्ठ असते

(2) अवबोधात तुटकपणा जाणवतो तर प्रतिमा तुटक असत नाही

(3) अवबोध ही प्रतिमेची नक्कल असते

(4) अवबोध म्हणजे अर्थपूर्ण संवेदना तर पूर्वीच्या अनुभवांचे पुनरूज्जीवन म्हणजे प्रतिमा होय

74. खाली दिलेल्या मानसशास्त्रज्ञांची नावे व त्यांनी दिलेल्या स्मरणाच्या व्याख्या यांच्या योग्य जोडयांचा पर्याय कोणता?

मानसशास्त्रज्ञ	व्याख्या
(i) वुडवर्थ व मार्क्विस	(अ) पूर्वानुभव बोधावस्थेच्या पातलीवर आणणे म्हणजे स्मरण
(ii) एडगेल	(ब) गतानुभवाचे पुनरूज्जीवन म्हणजे स्मरण
(iii) मॅकडयुगल	(क) स्मरण म्हणजे धारणा
(iv) स्टाऊट	(ड) पूर्वी केलेले अध्ययन आठवणे म्हणजे स्मरण

(1) (i) – अ (ii) – क (iii) – ड (iv) – ब

(2) (i) – ड़ (ii) – अ (iii) – क (iv) – ब

(3) (i) – अ (ii) – क (iii) – ब (iv) – ड

(4) (i) – ड (ii) – क (iii) – अ (iv) – ब

75. 'समस्येचे विश्लेषण करून ती सोडवण्याची योजना तयार करणे म्हणजे विचार प्रक्रिया होय' या करिता पुढील पैकी कोणती बाब लागू पडत नाही?

(1) शब्द, प्रतिमा, कल्पना, नकाशा इत्यादी विचारांची प्रतिके आहेत

(2) मुले कारक कौशल्यांच्या आधारे विचार करतात

(3) लहान मुले प्रतिकांव्दारे विचार करतात

(4) विचार म्हणजेच प्रतिकात्मक वर्तन होय

76. अवधान केंद्रिकरण करण्यास अभिरूची महत्त्वाची भूमिका वजावते, यासाठी खालीलपैकी कोणते विधान समर्थन करत नाही?

(1) अभिरूचि ही नैसर्गिक व संपादित नसते

(2) अध्ययनार्थ्याला यश मिळत गेले की अभिरूची निर्माण होते

(3) शिक्षकाच्या व्यक्तिमत्त्वाचा परिणाम अवधान व अभिरूची निर्माण करण्यास होतो

(4) विविध उपक्रमांचा वापर केल्यास मुलांमध्ये अभिरूची निर्माण होऊन त्यांचे अवधान शिक्षणाकडे खेचले जाते

Scanned by CamScanner

77. खाली दिलेल्या प्रेरणांमध्ये कोणती प्रेरणा व्यक्तिगत प्रेरणा आहे?

(1) विश्रांती व झोप

(2) काम

(3) तापमान नियंत्रण

(4) कृती

78. ''दोन्ही परिस्थितीमध्ये कौशल्य, माहिती, तंत्रे, मनोवृत्ती, इत्यादी घटक जर समान असतील तर एका परिस्थितीतील अध्ययन हे दुसऱ्या परिस्थितीतील अध्ययनास मदत करते'' ही समान घटक उपपत्ती कोणी मांडली?

(1) जड्ड

(2) बॅग्ले

(3) थॉर्नडाईक

(4) स्किनर

79. अध्ययन संक्रमणाच्या शक्तिवादी उपपत्तीमध्ये खालील पैकी कोणत्या गोष्टींचा समावेश होतो?

(अ) मानसिक शक्तिंचा स्वतंत्रपणे विकास करता येतो

(ब) शारीरिक शक्तिचा विकास झाल्यास अध्ययन चांगले होते

(क) अवबोध, अनुमान व धारणा यांचा विकास व्याकरणाच्या अध्ययनाने होतो

(1) अ आणि ब फक्त

(2) ब आणि क फक्त

(3) अ आणि क फक्त

(4) अ, ब, क सर्व

80. खालीलपैकी कोणती प्रतिमाने वर्तन-परिवर्तन प्रतिमाने या कुलात समाविष्ट होतील?

(अ) आत्मविश्वास प्रशिक्षण

(ब) मानसिक तणाव कपातीकरण

(क) नि:संवेदनीकरण

(ड) समूह अन्वेषण

(1) अ, ब आणि क फक्त

(2) ब, क आणि ड फक्त

(3) अ, ब आणि ड फक्त

(4) अ, ब, क, ड सर्व

81. खाली दिलेल्या विधानांमध्ये व्याख्यान पध्दती बाबत योग्य विधान कोणते?

(1) तर्कशक्तिचा वापर महत्त्वाचा असतो

(2) चिकित्सक विचार प्रवृत्ती हवी

(3) कार्यकारण भाव शोधण्यास उपयुक्त

(4) कल्पनाविलासाचे नवे दालन उघडते

Scanned by CamScanner

82. मानसशास्त्राविषयी खालीलपैकी कोणते विधान लागू पडत नाही?

(1) शैक्षणिक मानसशास्त्र अध्ययनकर्त्याचे शैक्षणिक वर्तन व शैक्षणिक वातावरणाचा अभ्यास करते

(2) शैक्षणिक मानसशास्त्र शिक्षण कसे दयावयाचे ते ठरवते

(3) शैक्षणिक मानसशास्त्राचे निष्कर्ष सार्वत्रिकतेच्या दृष्टिकोनातून अचूक व काटेकोर असतात

(4) शैक्षणिक मानसशास्त्र हे वर्तनवादी शास्त्र आहे

83. अध्यापन चांगले होण्याच्या दृष्टीने अध्यापकाने पुढीलपैकी कोणत्या क्षमता विकसित करून अध्यापन करावे?

(अ) कृतीद्वारा विविध विषय हाताळणे

(ब) केलेल्या अध्यापनाचे मूल्यमापन त्रयस्थपणे करणे

(क) अध्ययनार्थ्यांचे म्हणणे एकून घेणे

(ड) अध्ययनार्थी आणि पालक यांच्याशी जिव्हाळयाचे संबंध निर्माण करणे

(1) अ, ब आणि क फक्त

(2) अ, क आणि ड फक्त

(3) ब, क आणि ड फक्त

(4) अ, ब, क, ड सर्व

84. खालीलपैकी कोणते प्रश्न निश्चित प्रतिक्रियात्मक प्रश्न आहेत?

(अ) दासबोध हा ग्रंथ कोणी लिहिला?

(ब) सूर्यास्ताचे वर्णन करा

(क) काकाची गरज काय आहे ते स्पष्ट करा

(ड) महाराष्ट्राची राजधानी कोणती?

(1) अ आणि ब फक्त

(2) अ आणि ड फक्त

(3) अ आणि क फक्त

(4) अ, ब आणि ड फक्त

85. कुमारावस्थेत कुमार कुमारींच्या अंतस्त्राव ग्रंथीत बदल होऊन पुढील कोणत्या बाबी घडून येतात?

(अ) शारीरिक बदल झपाटयाने होतात

(ब) त्यांचे मनस्वास्थ्य बिघडण्याची शक्यता असते

(क) आत्मोपभोगाचे साधन म्हणून विकृत मार्ग निवडण्याची शक्यता असते

(ड) अस्थिरता निर्माण होते

(1) अ, ब आणि क फक्त

(2) अ, ब आणि ड फक्त

(3) अ, क आणि ड फक्त

(4) अ, ब, क, ड सर्व

Scanned by CamScanner

86. ताणाचे प्रकार व त्याचे उदाहरण यांच्या योग्य जोडयांचा पर्याय कोणता?

ताणाचा प्रकार	**उदाहरण**
(i) शारीरिक ताण	(अ) वैफल्य
(ii) परिवेशीय ताण	(ब) शेजाऱ्यासी सलोख्याचे संबंध नसणे
(iii) मानसिक ताण	(क) वायूप्रदूषण
(iv) सामाजिक ताण	(ड) पुरेशी झोप न मिळणे

(1) (i) – क	(ii) – अ	(iii) – ब	(iv) – ड
(2) (i) – क	(ii) – ड	(iii) – ब	(iv) – अ
(3) (i) – ड	(ii) – क	(iii) – अ	(iv) – ब
(4) (i) – अ	(ii) – क	(iii) – ब	(iv) – ड

87. खाली दिलेल्या बालकाच्या विकासाबाबत कोणते विधान समर्थन करते?

(1) बालकाच्या विकासाची विविध अंगे एकमेकांवर अवलंबून नसतात

(2) अनुवंशाने संक्रमित झालेल्या गुणदोषाचा परिणाम बालकावर होतो

(3) जसजसे बालकाचे वय वाढते तसतशी विकासाची गती वाढते

(4) भिन्न परिस्थिती व वातावरण यात वाढलेल्या बालकांच्या विविध कौशल्यात सारखेपणा आढळतो

88. इतरांच्या क्षमता, कमतरता समजून घेणे, त्यांना योग्य प्रकारे समजावून देता येणे इतरांच्या दृष्टीकोनातून विचार करणे, दुसऱ्यांच्या भावनांचा सन्मान करणे, ही सर्व लक्षणे खालीलपैकी कोणत्या भावनिक क्षमतेची आहेत?

(1) तद्नुभूती

(2) अभिप्रेरणा

(3) आत्मनियंत्रण

(4) आत्मपरिचय

89. खाली दिलेल्या समतोल व्यक्तिमत्त्वाच्या लक्षणांमध्ये कोणते लक्षण अयोग्य आहे?

(1) सहकार्याची भावना प्रकर्षाने जाणवते

(2) व्यक्ती परिस्थितीशी योग्य प्रकारे समायोजन साधतात

(3) या व्यक्ती सुख-दु:ख, यश-अपयश, मान-अपमान या बाबींना प्रतिसाद देतात

(4) अशा व्यक्ती त्यांच्या गरजा, कार्यक्षमता आणि उद्दिष्टे यामध्ये सुसंवाद साधतात

90. मानसिक पातलीवर समायोजन प्रक्रियेच्या घटकांचा खालीलपैकी कोणता गट योग्य आहे?

(1) प्रेरणा, विफलता, आत्मभान, अभिप्रेरणा

(2) प्रेरणा, विफलता, विविध प्रतिक्रिया, समस्यापूर्ती

(3) प्रेरणा, विविध प्रतिक्रिया, आत्मभान, समस्यापूर्ती

(4) प्रेरणा, समस्यापूर्ती, विविध प्रतिक्रिया, अभिप्रेरणा

Scanned by CamScanner

भाग - 4 : गणित

91. 21 या त्रिकोणी संख्येनंतर क्रमाने येणाऱ्या सातव्या त्रिकोणी संख्येचा पाया किती?

(1) 15
(2) 14
(3) 13
(4) 12

92. एक काम काही मजूर काही दिवसात पूर्ण करतात. जर मजूरांची संख्या $1\frac{1}{3}$ पट केली, तर तेच काम पूर्ण करण्यास दिवसांची संख्या पूर्वीच्या संख्येच्या किती पट होईल?

(1) $1\frac{1}{3}$ पट
(2) सव्वा पट
(3) $\frac{4}{5}$ पट
(4) पाऊण पट

93. रोमन संख्याच्या संदर्भाने विसंगत पर्याय कोणता?

(1) M भागिले XX
(2) XL अधिक X
(3) LXX वजा XX
(4) L गुणिले C

94. मिनिटकाटा 12 वर असतांना वेळ पाहिली, तेव्हा तासकाटा व मिनिटकाटा यांच्यात काटकोन तयार झालेला दिसला. तर आणखी दीड तासांनी त्या दोन काटयात खालील पर्यायांपैकी किती मापाचा कोन होईल?

(1) 15°
(2) 165°
(3) 130°
(4) 135°

95. खालील आकृतीबंधात '□' च्या जागी असणारी संख्या कोणती?

10, 15, 26, 35, 50 □ 82, 99

(1) 62
(2) 63
(3) 64
(4) 65

96. 132 सेमी परिघ असणाऱ्या वर्तुळावरील कोणतेही चार बिंदू परस्परांशी जोडून तयार झालेल्या चौरसाकृतीची बाजू किती सेमी असेल?

(1) $21\sqrt{2}$
(2) 21
(3) $14\sqrt{2}$
(4) 14

97. प्रत्येकी 2.5 मीटर समान मापाचे तुकडे करण्यासाठी साडेसतरा मीटर लांबीच्या दोरीची दोन्ही टोके जुळविली; तर त्या दुपदरी दोरीला किती ठिकाणी कापावे लागेल?

(1) तीन
(2) चार
(3) सहा
(4) सात

Scanned by CamScanner

98. एका संख्येला 15, 11 आणि 12 ने भागले असता, प्रत्येक वेळी बाकी 4 उरते. तर ती संख्या खालील पर्यायपैकी कोणती

(1) 2636 (2) 1324

(3) 1976 (4) 660

99. $\left[\frac{(1.8+1.4)(6.5-3.3)-(2.25+0.25)(4.25-1.75)}{(6.5-3.3-2.5)(2.25+0.25+3.2)}\right]$ = किती?

(1) 1 (2) 0

(3) 2.5 (4) 3.2

100. एका वर्तुकाकृती बागेच्या मध्ये असणाऱ्या आयताकृती मैदानाची लांबी 56 मीटर असून संपूर्ण बागेचे क्षेत्रफळ 3850 चौ.मी. आहे. जर मैदानाचे चारही शिरोबिंदू वर्तुळाकृती बागेच्या परिघावर असतील; तर मैदानाची रूंदी किती?

(1) 42 मी. (2) 48 मी.

(3) 50 मी. (4) 54 मी.

101. सविताचे मासिक वेतन 10,000 रू असून ते वेदिकाच्या मासिक वेतनाच्या सव्वापट आहे. वेदिकाच्या मासिक वेतनाची रक्कम असियाच्या मासिक वेतनाच्या दुप्पट असेल; तर तिघींचे राकूण मासिक वेतन किती रूपये?

(1) 28750 (2) 22000

(3) 24750 (4) 34000

102. काही मुलांना प्रत्येकी 25 वहया वाटायचे ठरले. परंतु प्रत्यक्षात प्रत्येकी 32 वहया वाटल्या. तेण्हा 196 वहया कमी पडल्या; तर त्या मुलांची संख्या किती असेल?

(1) 25 (2) 28

(3) 35 (4) 32

103. शेजारील आकृतीतील चौकोनांची संख्या किती?

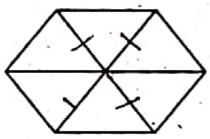

(1) 8 (2) 10

(3) 12 (4) 14

104. 36 वस्तु समान वाटायच्या असतील तर किती प्रकारे वाटता येतील?

(1) 10 (2) 9

(3) 8 (4) 7

105. दोन अंकी विषम संख्यांची बेरीज किती?

(1) 2500 (2) 2430

(3) 2825 (4) 2475

Scanned by CamScanner

106. (8 व 25), (25 व 26), (12 व 101), (9 व 39) आणि (17 व 187) यापैकी सहमूळ संख्यांच्या जोड्या किती?

(1) दोन
(2) तीन
(3) चार
(4) पाच

107. एके वर्षी महाराष्ट्र दिन बुधवारी आहे; तर त्याच वर्षी स्वातंत्र्यदिन कोणत्या वारी असेल?

(1) गुरूवार
(2) बुधवार
(3) शुक्रवार
(4) शनिवार

108. विशिष्ट रक्कमेच्या $\frac{7}{18}$ पट रक्कम वेदला किंवा $\frac{2}{5}$ पट रक्कम आलोकला किंवा $\frac{3}{8}$ पट रक्कम सानियाला किंवा $\frac{6}{11}$ पट रक्कम वीणाला दिली असेल; तर अनुक्रमे सर्वात कमी आणि सर्वात जास्त रक्कम कोणाला मिळेल?

(1) आलोक-वेद
(2) वेद-आलोक
(3) सानिया-वीणा
(4) वीणा-सानिया

109. 'चौरस हा .... असतो' हे विधान पूर्ण करण्यासाठी योग्य ठरणाऱ्या बाबी खालील पर्यायांपैकी कोणत्या?

(अ) समांतरभुज चौकोन
(ब) समभुज चौकोन
(क) काटकोन चौकोन

(1) फक्त 'अ' आणि 'ब'
(2) फक्त 'ब' आणि 'क'
(3) फक्त 'क' आणि 'अ'
(4) तिन्ही 'अ', 'ब' आणि 'क'

110. $\left[1\frac{1}{2}-\left(\frac{5}{8}\div\frac{1}{4}\right)\times 0.24\right]$ = किती?

(1) (–0.24)
(2) (0.9)
(3) (–0.9)
(4) (0.24)

111. शेजारील घडणीवरून तयार होणाऱ्या इष्टिकाचिती आकारच्या पेटीच्या 'F' च्या विरूद्ध पृष्ठावर कोणते अक्षर असेल?

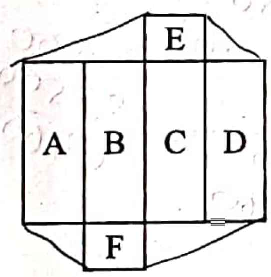

(1) A
(2) D
(3) B
(4) E

112. तीन पेटयांमध्ये अनुक्रमे 231, 252 व 126 वहया आहेत. त्या पेटयांतील वहयांचे समान वहया असलेले गठ्ठे करायचे असल्यास; प्रत्येक गठ्ठयात जास्तीत जास्त किती वहया घ्याव्यात?

(1) 42
(2) 21
(3) 6
(4) 7

Scanned by CamScanner

113. 86.285 या संख्येतील उजवीकडील '8' ची स्थानिक किंमत डावीकडील '8' च्या स्थानिक किंमतीच्या किती पट आहे?

(1) 10^{-3}

(2) 10^{2}

(3) 10^{3}

(4) 10^{-2}

114. शेजारील समभुज चौकोनातील बाहयकोन b = किती?

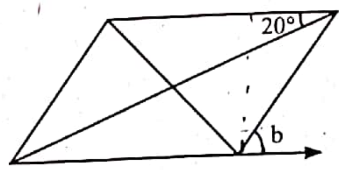

(1) 20°
(2) 30°
(3) 40°
(4) 50°

115. 9 सेमी × 40 सेमी आयताकृती रंगीत कागदाच्या दोन्ही कर्णांवर कापून चार पताका तयार केल्या; तर त्यातील दोन लहान पताकांची राकूण परिमिती किती सेमी असेल?

(1) 262

(2) 180

(3) 100

(4) 50

116. $\left[\frac{x^2+x-20}{(x+5)}\right]=0$ असेल; तर 'x' = किती

(1) 4
(2) -4
(3) 5
(4) -5

117. फक्त काही 500 रूपये किंमतीच्या व काही 2000 रूपये किंमतीच्या नोटा असलेल्या पिशवीत 30500 रूपये आहेत; तर त्या पिशवीत खालील पर्यायांपैकी 500 रूपये किंमतीच्या किती नोटा असू शकतील?

(1) 31

(2) 27

(3) 51

(4) 37

118. एका कोनाचा पूरककोन आणि कोटीकोन यांच्या मापांची बेरीज 150° आहे; तर त्या कोनाचे माप किती?

(1) 40°

(2) 50°

(3) 60°

(4) 70°

Scanned by CamScanner

प्रश्न 119 व 120 : सूचना आलेखाचे निरीक्षण करून सोडवा

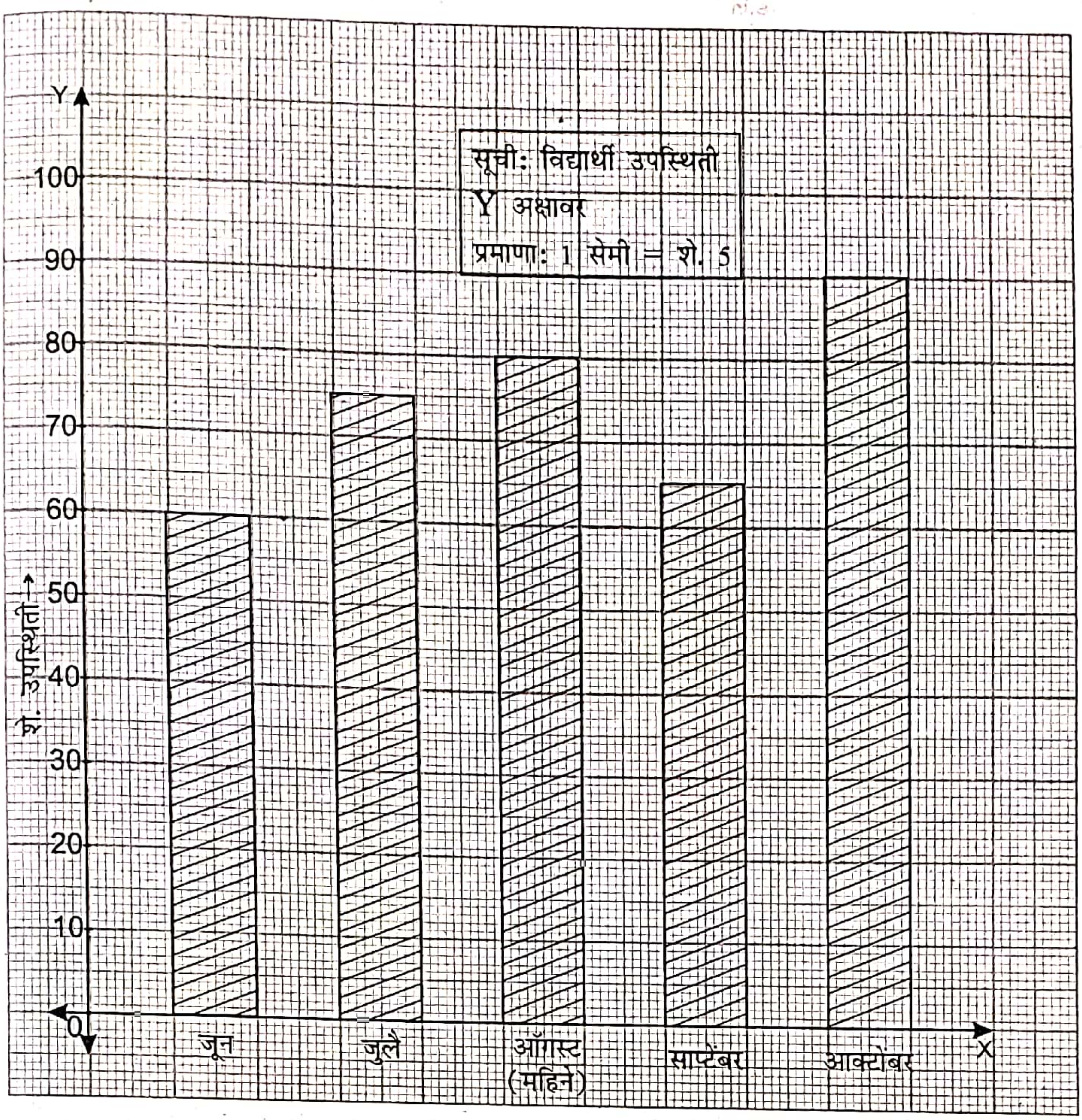

119. जून महिन्याची विद्यार्थी उपस्थिती ऑगस्ट महिन्याच्या विद्यार्थी उपस्थितीच्या शे. कितीने कमी आहे?

(1) 25 (2) 20

(3) $33\frac{1}{3}$ (4) 75

120. किती महिन्यात विद्यार्थ्यांची शे. उपस्थिती पाच महिन्यातील शे. सरासरी उपस्थितीपेक्षा जास्त आहे?

(1) एक (2) दोन

(3) तीन (4) चार

Scanned by CamScanner

भाग - 5 : परिसर अभ्यास

121. इतिहासाचा जनक कोणाला म्हटले जाते?

(1) हिरोडोटस

(2) चार्ल्स डार्विन

(3) थ्यूसिडिडिज

(4) होमर

122. हडप्पा संस्कृतीची वैशिष्टये खालीलपैकी कोणती?

(अ) नगररचना व स्थापत्य अत्यंत प्रगत होते

(ब) ही एक प्राचीन संस्कृती आहे.

(क) या संस्कृतीत मंदिरे आढळत नाहीत

(1) फक्त 'अ' आणि 'ब'

(2) फक्त 'ब' आणि 'क'

(3) फक्त 'अ' आणि 'क'

(4) तिन्ही 'अ', 'ब' आणि 'क'

123. मानवी उत्क्रांतीच्या टप्प्यातील 'निअँडरथल मैन' म्हणजे कोण?

(1) बुद्धिमान मानव

(2) शक्तिमान मानव

(3) ताठ कण्याचा मानव

(4) हातांचा कुशलतेने वापर करणारा मानव

124. शिवकालीन हिंदवी स्वराज्याचा/साम्राज्याचा भाग नसलेला प्रदेश/ठिकाण दर्शविणारा पर्याय कोणता?

(1) बऱ्हाणपूर व तुळजापूर

(2) कारवार व धारवाड

(3) तामिळनाडूतील वेल्लोर

(4) कर्नाटकातील बेलगाव

125. "छत्रपती शिवाजी महाराज हे केवळ महाराष्ट्राचेच नव्हते, तर ते साऱ्या राष्ट्राचे होते, त्यांचे आपल्या देशावर फार प्रेम होते आणि मानवी सद्‌गुणांचे ते साक्षात प्रतिक होते" असे कोणी म्हटले आहे?

(1) महात्मा ज्योतीबा फुले

(2) लाला लजपतराय

(3) पं. जवाहरलाल नेहरू

(4) रविंद्रनाथ टागोर

Scanned by CamScanner

126. भारतीय आरमाराचे जनक कोणाला मानतात?

(1) टिपू सुलतान

(2) नवाब सिराजउद्दौला

(3) सम्राट अकबर

(4) राजा शिवछत्रपती

127. पैठण: संत एकनाथ :: नरसी : ?

(1) संत निळोबा

(2) संत नरहरी

(3) संत नामदेव

(4) संत निर्मळबाई

128. 'कर्तव्यापुढे शिवराय नातेगोते मानत नसत.' या वाक्याशी संबंधित स्पष्टीकरण देताना विद्यार्थ्यांना शिक्षक कोणाचा दाखला देतील?

(1) धनाजी जाधव

(2) राणोजी शिंदे

(3) हंबीरराव मोहिते

(4) बजाजी नाईक-निंबाळकर

129. शिवरायांच्या काळात 'घोडदळ' या सैन्यदलाशी संबंधित संबोधन/पद कोणते?

(1) बारगीर

(2) नाईक

(3) जुमलेदार

(4) हवालदार

130. भारतीय संविधानानुसार खालील पर्यायांपैकी कोणता मुलभूत अधिकार नाही?

(1) शैक्षणिक व सांस्कृतिक अधिकार

(2) मानव अधिकार

(3) धर्मस्वातंत्र्याचा अधिकार

(4) घटनात्मक उपाययोजनेचा अधिकार

131. किमान 17 व कमाल 38 ही सदस्यसंख्या कोणत्या स्थानिक स्वराज्य संस्थेत असते?

(1) नगरपंचायत

(2) ग्रामपंचायत

(3) पंचायत समिती

(4) नगरपरिषद

Scanned by CamScanner

132. खालील पर्यायातील राज्यपालांशी संबंधित विसंगत बाब कोणती?

(1) राज्याचे कार्यकारी प्रमुख असतात.

(2) राज्याबाहेरील व्यक्ती असतात,

(3) राज्याच्या कार्यकारी मंडळात समावेश असतो.

(4) राज्याच्या मुख्यमंत्र्याची नेमणूक करतात.

133. तंतुमय पदार्थ नसणारा पर्याय कोणता?

(1) पालेभाज्यांचे सूप

(2) धान्याचा कोंडा

(3) गव्हाची पेज

(4) लोणी

134. 'राधानगरी नान्नज व कर्नाळा' हा गट प्रामुख्याने कशाशी संबंधित आहे?

(1) जैवविविधता उद्याने

(2) राष्ट्रीय उद्याने

(3) अभयारण्ये

(4) शरणवने

135. महाराष्ट्रातील सातपुडा पर्वतीय प्रदेशात आढळणाऱ्या प्रमुख आदिवासी जमाती खालील पर्यायांपैकी कोणत्या?

(1) वारली-भिल्ल

(2) भिल्ल-कोरकू

(3) कोरकू-कातकरी

(4) कातकरी-वारली

136. 'काळी मृदा' या प्रकारच्या मृदेचे वैशिष्ट्य/गुणधर्म नसणारे विधान खालील पर्यायांपैकी कोणते?

(1) ग्रॅनाईट व नीस प्रकारच्या खडकांचा अपक्षय होऊन या मृदेची निर्मिती होते.

(2) टिटॅनिफेरस आणि मॅग्नेटाईट या घटकद्रव्यांमुळे काळा रंग प्राप्त होतो.

(3) पाणी धरून ठेवण्याची क्षमता जास्त असते.

(4) या मृदेला 'रेगूर मृदा' असेही म्हणतात.

137. महाराष्ट्रातील जलसिंचन क्षेत्राचा विचार करता सर्वसामान्यपणे जलसिंचन साधनांच्या वापरानुरूप योग्य चढता क्रम दर्शविणारा पर्याय कोणता?

(1) उपसा-तलाव-विहरि-कालवा

(2) उपसा-तलाव-कालवा-विहीर

(3) तलाव-उपसा-कालवा-विहीर

(4) तलाव-उपसा-विहीर-कालवा

Scanned by CamScanner

138. खालील पर्यायांपैकी अक्षवृत्ते व रेखावृत्ते यांचे वैशिष्टय कोणते?

(1) 0° अक्षवृत्त म्हणजे उत्तरध्रुव

(2) मूळ रेखावृत्त म्हणजे बृहतवृत्त

(3) अक्षवृत्तांची लांबी समान व रेखावृत्तांची लांबी असमान असते.

(4) अक्षवृत्तांची लांबी असमान व रेखावृत्तांची लांबी समान असते.

139. प्रामुख्याने 'दंडकारण्य' या नावाने ओळखला जाणारा प्रदेश कोणता?

(1) छत्तीसगड राज्याचा दक्षिणभाग आणि ओडिशा राज्याचा नेत्रृत्य भाग

(2) छत्तीसगड राज्याचा मध्य भाग आणि ओडिशा राज्याचा पश्चिम भाग

(3) कर्नाटकचे पठार

(4) गर्हजात डोंगर

140. 'सखोल शेती' या शेतीप्रकाराशी संबंधित बाबी खालीलपैकी कोणत्या?

(अ) शेताचा लहान आकार

(ब) मर्यादित यांत्रिकीकरण

(क) मनुष्य बळाचा किमान वापर

(1) फक्त 'अ' आणि 'ब'

(2) फक्त 'ब' आणि 'क'

(3) फक्त 'अ' आणि 'क'

(4) तिन्ही 'अ', 'ब' आणि 'क'

141. मध्यप्रदेशच्या सीमेशी लागून (संलग्न) महाराष्ट्रातील जिल्हयांचा गट कोणता?

(1) गडचिरोली–गोंदिया

(2) अकोला–जळगाव

(3) वर्धा–नाशिक

(4) धुळे–बुलढाणा

142. खालील पर्यायांपैकी 'मत्स्यवर्ग' या गटात न बसणारा सजीव कोण?

(1) डॉगफीश

(2) तारामासा

(3) इलेक्ट्रीक रे

(4) फ्लाईंगफीश

Scanned by CamScanner

143. खालील पर्यायांपैकी विषाणूंपासून होणाऱ्या रोगांची जोडी कोणती?

(1) हेपॅटिटिस-क्षय

(2) क्षय-टायफॉईड

(3) रेबीज-टायफॉईड

(4) हेपॅटिटिस-रेबीज

144. मेलेल्या जनावराच्या आतडयापासून बनविलेल्या तातेचा उपयोग कोणता?

(1) शस्त्रक्रियेनंतरच्या जखमा शिवणे.

(2) साबण बनविणे.

(3) ग्रीसची निर्मिती करणे

(4) गोंद म्हणून उपयोग करणे.

145. प्रामुख्याने मानवी शरीरास संरक्षण देणारी आणि नियंत्रण ठेवणारी पोषद्रव्ये कोणती?

(1) जीवनसत्त्वे व प्रथिने

(2) प्रथिने व खनिजे

(3) जीवनसत्त्वे व खनिजे

(4) मेद व खनिजे

146. लहान आतडयास 'लहान आतडे' असे संबोधले जाते कारण-

(1) लहान आतडयाची लांबी मोठया आतडयापेक्षा कमी असते.

(2) लहान आतडयाचा व्यास मोठया आतडयाच्या तुलनेत कमी असतो.

(3) लहान आतडे हा अन्ननलिकेचा सर्वात कमी लांबीचा भाग आहे.

(4) लहान आतडे पोरात अतिशय कमी जागा व्यापते.

147. प्रकाशाच्या अपवर्तनाशी संबंधित नैसर्गिक घटना खालीलपैकी कोणत्या?

(अ) वाळवंटातील मृगजळ

(ब) पावसाळ्यात दिसणारे आकाशातील इंद्रधनुष्य

(क) ताऱ्यांचे लुकलुकणे

(1) फक्त 'अ' आणि 'ब'

(2) फक्त 'ब' आणि 'क'

(3) फक्त 'अ' आणि 'क'

(4) तिन्ही 'अ', 'ब' आणि 'क'

Scanned by CamScanner

148. निसर्गात सापडणारे ग्रॅफाईट हे .... नसते

(1) अधातू

(2) काळे

(3) कठीण

(4) सुवाहक

149. खालील कारण आणि परिणाम लक्षात घेऊन योग्य पर्याय निवडा

कारण : (अ) पाणी हे मिश्रण आहे.

परिणाम: (ब) पाण्याचे गुणधर्म हायड्रोजन व ऑक्सीजन यांच्या गुणधर्मापेक्षा भिन्न असतात.

(1) फक्त 'अ' योग्य

(2) फक्त 'ब' योग्य

(3) दोन्ही 'अ' आणि 'ब' योग्य

(4) [illegible] अयोग्य

150. परिसंस्थेतीळ अन्नसाखळीत पोषणद्रव्ये एका पातळीकडून दुसऱ्या पातळीकडे संक्रमित करण्याचे कार्य करणारा महत्त्वाचा घटक खालील पर्यायांपैकी कोणता?

(1) वाळवी

(2) अळ्या

(3) बुरशी

(4) शेलफिश

Scanned by CamScanner

महाराष्ट्र शिक्षक पात्रता परीक्षा २०१७

परीक्षा दिनांक २२ जुलै२०१७

पेपर - १ (१ ली ते ५ वी शिक्षकांकरिता) माध्यमः मराठी

अंतरिम (तात्पुरती) उत्तरसूची - दिनांक 27/7/२०१७

इंग्रजी					मराठी					बालमानसशास्त्र व अध्यापन शास्त्र				
प्रश्न क्रमांक	पर्याय क्रमांक संचकोड				प्रश्न क्रमांक	पर्याय क्रमांक संचकोड				प्रश्न क्रमांक	पर्याय क्रमांक संचकोड			
	A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D
1	4	3	1	2	31	4	3	3	4	61	1	1	1	4
2	1	4	4	4	32	3	2	4	1	62	3	4	2	3
3	2	3	1	1	33	4	4	1	3	63	4	3	4	4
4	3	3	4	3	34	1	1	1	2	64	3	4	4	2
5	2	2	2	1	35	4	2	3	3	65	2	1	3	4
6	1	2	3	3	36	4	4	3	4	66	4	4	1	3
7	4	4	4	4	37	2	1	2	2	67	2	3	4	2
8	3	1	3	3	38	3	3	4	4	68	3	4	3	1
9	2	3	3	2	39	1	2	1	1	69	4	2	4	3
10	4	1	2	4	40	3	3	2	3	70	2	4	1	2
11	1	3	4	4	41	3	4	4	4	71	1	3	1	1
12	4	4	1	1	42	4	2	3	3	72	2	2	3	3
13	1	3	2	2	43	1	4	4	4	73	4	1	4	4
14	4	2	3	3	44	1	1	1	1	74	4	3	3	3
15	2	4	2	2	45	3	3	4	4	75	3	2	2	2
16	3	4	1	1	46	3	4	4	4	76	1	1	4	4
17	4	1	4	4	47	2	3	2	2	77	4	3	2	2
18	3	2	3	3	48	4	4	3	3	78	3	4	3	3
19	3	3	2	2	49	1	1	1	1	79	4	3	4	4
20	2	2	4	4	50	2	4	3	3	80	1	2	2	2
21	2	1	2	1	51	4	4	4	3	81	4	4	4	1
22	4	4	4	4	52	1	2	1	4	82	3	2	3	2
23	1	3	1	1	53	3	3	3	1	83	4	3	4	4
24	3	2	3	4	54	2	1	2	1	84	2	4	2	4
25	1	4	1	2	55	3	3	3	3	85	4	2	4	3
26	3	1	3	3	56	4	3	4	3	86	3	1	3	1
27	4	4	4	4	57	2	4	2	2	87	2	2	2	4
28	3	1	3	3	58	4	1	4	4	88	1	4	1	3
29	2	4	2	3	59	1	1	1	1	89	3	4	3	4
30	4	2	4	2	60	3	3	3	2	90	2	3	2	1

Scanned by CamScanner

महाराष्ट्र शिक्षक पात्रता परीक्षा 2017

परीक्षा दिनांक 22 जुलै2017

पेपर - 1 (1ली ते 5 वी शिक्षकांकरिता) माध्यमः मराठी

अंतरिम (तात्पुरती) उत्तरसूची - दिनांक27/7/2017

गणित					परिसर अभ्यास				
प्रश्न क्रमांक	पर्याय क्रमांक संचकोड				प्रश्न क्रमांक	पर्याय क्रमांक संचकोड			
	A	B	C	D		A	B	C	D
91	3	2	2	4	121	1	1	4	4
92	4	1	2	2	122	4	2	1	2
93	4	3	3	1	123	2	4	4	4
94	4	4	2	3	124	1	1	3	1
95	2	2	4	3	125	3	1	2	3
96	1	4	2	1	126	4	4	1	2
97	1	2	1	4	127	3	2	2	4
98	2	1	3	3	128	4	4	4	3
99	1	3	4	1	129	1	1	1	2
100	1	3	2	3	130	2	3	1	3
101	2	1	3	3	131	4	2	1	1
102	2	4	4	4	132	1	4	4	4
103	3	3	4	4	133	4	3	2	2
104	2	1	4	4	134	3	2	1	1
105	4	3	2	2	135	2	3	3	3
106	2	3	1	1	136	1	1	4	4
107	1	4	1	1	137	2	4	3	3
108	3	4	2	2	138	4	2	4	4
109	4	4	1	1	139	1	1	1	1
110	2	2	1	1	140	1	3	2	2
111	4	1	4	2	141	4	4	4	4
112	2	1	2	2	142	2	3	2	1
113	1	2	1	3	143	4	4	4	4
114	3	1	3	2	144	1	1	1	3
115	3	1	3	4	145	3	2	3	2
116	1	2	1	2	146	2	4	2	1
117	4	2	4	1	147	4	1	4	2
118	3	3	3	3	148	3	4	3	4
119	1	2	1	4	149	2	3	2	1
120	3	4	3	2	150	3	2	3	1

www.nmk.co.in

(सुखदेव डेरे)
आयुक्त,
महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद, पुणे

Scanned by CamScanner

महाराष्ट्र शिक्षक पात्रता परीक्षा 2017

परीक्षा दिनांक 22 जुलै2017

पेपर - 1 (1 ली ते 5 वी शिक्षकांकरिता) माध्यमः मराठी

अंतिम उत्तरसूची - दिनांक 22/08/2017

इंग्रजी					मराठी					बालमानसशास्त्र व अध्यापन शास्त्र				
प्रश्न क्रमांक	पर्याय क्रमांक संचकोड				प्रश्न क्रमांक	पर्याय क्रमांक संचकोड				प्रश्न क्रमांक	पर्याय क्रमांक संचकोड			
	A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D
1	4	3	1	2	31	4	3	3	4	61	1	1	1	4
2	1	4	4	4	32	#	2	4	1	62	3	4	2	3
3	2	3	1	1	33	4	4	1	3	63	4	3	1, 4	4
4	3	3	4	3	34	1	1	1	1,2	64	3	3	4	2
5	2	2	2	1,2	35	4	2	3	3	65	2	1	3	4
6	1	2	3	3	36	4	4	3	4	66	4	4	1	3
7	4	4	4	4	37	2	1	2	2	67	2	3	4	2
8	3	1	3	3	38	#	3	4	4	68	3	4	3	1
9	2	3	3	2	39	1	1,2	1	1	69	4	2	3	3
10	#	1,2	2	4	40	3	3	2	3	70	2	4	1	2
11	1	3	4	4	41	3	4	4	4	71	1	3	1	1
12	4	4	1	1	42	4	2	#	#	72	2	2	3	3
13	1	3	2	2	43	1	4	4	4	73	1, 4	1	4	4
14	4	2	3	3	44	1	1	1	1	74	4	3	3	3
15	2	4	2	2	45	3	3	4	4	75	3	2	2	2
16	3	4	1	1	46	3	4	4	4	76	1	1	4	4
17	4	1	4	4	47	2	#	2	2	77	4	3	2	2
18	3	2	3	3	48	4	4	#	#	78	3	4	3	3
19	3	3	2	2	49	1	1	1	1	79	3	3	4	4
20	2	2	#	#	50	2	4	3	3	80	1	2	2	2
21	2	1	2	1	51	4	4	4	3	81	4	4	4	1
22	4	4	4	4	52	1	2	1	4	82	3	2	3	2
23	1	3	1	1	53	3	#	3	1	83	4	3	4	1, 4
24	3	2	3	4	54	1, 2	1	1, 2	1	84	2	4	2	4
25	1, 2	#	1, 2	2	55	3	3	3	3	85	4	2	4	3
26	3	1	3	3	56	4	3	4	3	86	3	1	3	1
27	4	4	4	4	57	2	4	2	2	87	2	2	2	4
28	3	1	3	3	58	4	1	4	4	88	1	1, 4	1	3
29	2	4	2	3	59	1	1	1	1	89	3	4	3	3
30	4	2	4	2	60	3	3	3	2	90	2	3	2	1

ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आले आहेत.

महाराष्ट्र शिक्षक पात्रता परीक्षा 2017

परीक्षा दिनांक 22 जुलै2017

पेपर - 1 (1ली ते 5 वी शिक्षकांकरिता) माध्यमः मराठी

अंतिम उत्तरसूची - दिनांक22 /08/2017

गणित					परिसर अभ्यास				
प्रश्न क्रमांक	पर्याय क्रमांक संचकोड				प्रश्न क्रमांक	पर्याय क्रमांक संचकोड			
	A	B	C	D		A	B	C	D
91	3	2	2	4	121	1	1	4	4
92	4	1	2	2	122	4	2	1	2
93	4	3	3	1	123	2	4	4	4
94	4	4	2	3	124	1	1	3	1
95	2	2	4	3	125	3	1	2	3
96	1	4	2	1	126	4	4	1	2
97	1	2	1	4	127	3	2	2	4
98	2	1	3	3	128	4	4	4	3
99	1	3	4	1	129	1	1	1	2
100	1	3	2	3	130	2	3	1	3
101	2	1	3	3	131	4	2	1	1
102	2	4	4	4	132	1	4	4	4
103	3	3	4	4	133	4	3	2	2
104	2	1	4	4	134	3	2	1	1
105	4	3	2	2	135	2	3	3	3
106	2	3	1	1	136	1	1	4	4
107	1	4	1	1	137	2	4	3	3
108	3	4	2	2	138	4	2	4	4
109	4	4	1	1	139	1	1	1	1
110	2	2	1	1	140	1	3	2	2
111	4	1	4	2	141	4	4	4	4
112	2	1	2	2	142	2	3	2	1
113	1	2	1	3	143	4	4	4	4
114	3	1	3	2	144	1	1	1	3
115	3	1	3	4	145	3	2	3	2
116	1	2	1	2	146	2	4	2	1
117	4	2	4	1	147	4	1	4	2
118	3	3	3	3	148	3	4	3	4
119	1	2	1	4	149	2	3	2	1
120	3	4	3	2	150	3	2	3	1

ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आले आहेत.

(सुखदेव डेरे)

आयुक्त,

महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद, पुणे